

Bernaziuk Ya. The Concept of «Reasonable Terms» in Administrative Rule-making

The article is devoted to the disclosure of the content and legal nature of the concept of «reasonable term» in administrative proceedings. Based on the study of scientific concepts in this area and the review of domestic jurisprudence and practice of the European Court of Human Rights, the criteria for the reasonable of terms in administrative proceedings have been determined. The value of compliance by the court with the criteria of the reasonableness of terms during the consideration of administrative cases is clarified.

There is a certain "dialectic" between the duty of the court to consider the case within a reasonable time and the duty of the court to resolve the case reasonably, in good faith and prudently. In the theoretical aspect of this contradiction the distinction between the concepts "reasonable time" and "quick consideration" is solved.

In practice, the question of compliance with the criteria of reasonableness of time is solved by the individuality of the approach to determining the length of the relevant terms, depending on the following aspects: category and complexity of the case, the behavior of the participants in the case, as well as the capacity of the court. At the same time, the unlawful conduct of a judge in the form of violation of terms may be grounds for bringing a judge to disciplinary responsibility.

Objective criteria for the expediency of time in an administrative proceeding are: 1) consideration and resolution of a case within the terms specified by law; 2) review and resolve the case as soon as possible; 3) the implementation of procedural actions and the adoption by the court of procedural decisions, as well as the execution of procedural obligations by participants in the case with unconditional compliance with the terms established by law or determined by the court; 4) the timely execution of a court decision which has become legally effective, in particular, the opening of enforcement proceedings, taking measures to fully implement the court's decision; 5) the possibility of departing from the time limits specified by law or established by the court only for objective reasons, which are caused by insurmountable circumstances, independent of the will and behavior of the court and / or participants of the case.

Reasonable time in administrative proceedings is the shortest within a certain time, within the limits specified by law or established by the court, during which the court carries out the consideration and resolution of the case, which allows a thorough and complete investigation of the evidence submitted by the parties, to establish the factual circumstances of the case which are relevant for making a legitimate and motivated decision.

Keywords: terms, reasonable terms, terms of consideration of a case, administrative legal proceedings.

УДК 342

М. С. Моїсєєв

**ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СТРУКТУРІ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ
ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ УКРАЇНИ**

У статті досліджено особливості юридичної відповідальності як елемента адміністративно-правового статусу Державного бюро розслідувань України, визначено недоліки її правового регулювання та відповідно запропоновано напрями їх усунення. Установлено, що юридична відповідальність Державного бюро розслідувань України є комплексною складовою її статусу та охоплює

юридичну відповідальність Державного бюро розслідувань України як юридичної особи, його керівництва та співробітників. З огляду на це розкрито специфіку дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності в діяльності Державного бюро розслідувань України.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань України, адміністративно-правовий статус, юридична відповідальність.

Постановка проблеми. Особливе місце в структурі адміністративно-правового статусу будь-якого державного органу, зокрема Державного бюро розслідувань України (далі – ДБР) належить юридичній відповідальності. Отже, без з'ясування підстав настання та видів юридичної відповідальності в діяльності ДБР неможливо повноцінно розкрити специфіку адміністративно-правового статусу ДБР, виявити наявні в національному законодавстві прогалини та сформулювати напрями їх усунення тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом питання юридичної відповідальності було предметом дослідження таких науковців, як Н. М. Вапнярчук, С. Т. Гончарук, В. Г. Гриценко, Р. Я. Заяць, В. І. Литвиненко, О. Д. Новак, О. О. Первомайський, Р. М. Римарчук, І. А. Сердюк та інші, проте питання юридичної відповідальності саме ДБР у науковій доктрині ще не досліджено, що й обумовлює потребу його ґрунтовного вивчення.

Формування цілей. Автор має на меті розкрити загальний зміст юридичної відповідальності, з'ясувати специфіку юридичної відповідальності в діяльності ДБР та сформулювати пропозиції щодо вдосконалення її правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні у науковій доктрині існує чимало визначень поняття «юридична відповідальність»:

1) з погляду теорії реалізації норм права юридична відповідальність є застосуванням санкцій охоронних норм чи добровільним виконанням додаткового юридичного обов'язку;

2) в аспекті теорії правовідносин юридичну відповідальність розглядають як правоохоронні відносини, що виникли з факту правопорушення між державою і правопорушником та як обов'язок останнього зазнати позбавлення певних цінностей, що йому належали;

3) як реакцію держави на факт вчинення правопорушення і подальшого впливу на поведінку винної особи юридичну відповідальність треба розуміти як здійснювані уповноваженими державою суб'єктами заходи державного примусу до особи, котра вчинила правопорушення [1, с. 34].

Окрему увагу науковці приділяють також питанню юридичної відповідальності саме правоохоронних органів. Зокрема, В. Гриценко визначає, що юридична відповідальність посадових і службових осіб правоохоронних органів – це вид соціальної, публічно-правової відповідальності, елемент деліктоздатності, за якого на посадових і службових осіб правоохоронного органу покладається обов'язок зазнати обмежень у зв'язку з порушенням, недотриманням нормативних приписів у частині забезпечення прав і свобод людини і громадянина, охорони інтересів суспільства й держави, забезпечення національної безпеки [2, с. 19].

Окрім різних підходів до розуміння юридичної відповідальності, науковці виділяють також її види. Попри існування відмінних ознак, за якими класифікують юридичну відповідальність, передовсім звернемо увагу на негативну та позитивну юридичну відповідальність.

А. Черней зазначає, що під негативною відповідальністю розуміється застосування до порушника заходів примусу з боку держави. Покарання виражається в покладенні на винну особу обов'язку відповісти за вчинене діяння – зазнати певних обмежень своїх інтересів та прав. Негативна юридична відповідальність безпосередньо вказує на негативне ставлення держави до неправомірних учинків. Позитивна ж юридична відповідальність полягає у сумлінному виконанні особою своїх обов'язків, додержання вимог чинного законодавства і неперушення визначених у ньому заборон [3, с. 16]. Оскільки сутність позитивної та негативної юридичної відповідальності є відмінними, вважаємо за потрібне зазначити, що в межах цієї статті будуть розглядатися питання тільки негативної юридичної відповідальності ДБР.

За характером санкції і галузевою ознакою розрізняють кримінальну, адміністративну, дисциплінарну, цивільно-правову. Перед безпосереднім розглядом зазначених видів юридичної відповідальності ДБР зауважимо, що вона охоплює: 1) юридичну відповідальність ДБР як юридичної особи; 2) юридичну відповідальність керівництва ДБР; 3) юридичну відповідальність працівників ДБР.

У Законі України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року [4] юридичну відповідальність ДБР як юридичної особи не визначено. Положення ж інших нормативних актів закріплюють підстави юридичної відповідальності ДБР загалом. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» від 01 грудня 1994 року [5] ДБР може бути притягнуто до цивільно-правової відповідальності за заподіяння діями, бездіяльністю, рішеннями його співробітників шкоди особі. Вищезазначений нормативний акт закріплює перелік підстав, за наявності яких ДБР має відшкодувати завдану шкоду, серед них: незаконне засудження, повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, взяття і тримання під вартою, незаконне відсторонення від роботи; незаконне застосування адміністративного арешту чи виправних робіт; незаконне проведення оперативно-розшукових заходів тощо [5]. З огляду на зазначені положення чинного законодавства України ДБР у передбачених законом випадках є суб'єктом цивільно-правової відповідальності, визначальною засадою якої є конституційний принцип, відповідно до якого кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями, бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень [6].

У будь-якому разі відшкодування шкоди завданої діями, рішеннями чи бездіяльністю ДБР здійснюється за наявності таких умов: 1) наявність шкоди; 2) протиправність, тобто будь-який відступ службової особи за межі, визначені для неї законом, є порушенням; 3) причинний зв'язок між незаконними діями службових осіб державних органів і шкодою. Що ж стосується вини як умови виникнення зобов'язання у зв'язку із заподіянням шкоди, то за ЦК України шкода відшкодовується незалежно від вини посадових або службових осіб, хоча вона має встановлюватись [7, с. 311].

Що ж до адміністративної відповідальності ДБР як юридичної особи, зазначимо, що КУпАП не передбачає адміністративних стягнень для юридичних осіб, проте Кодексом адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 року кожній особі надано право звернутися до адміністративного суду із проханням захистити її права, свободи або законні інтереси, якщо вона вважає, що вони порушуються рішеннями, діями чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень [8]. Отже, рішення, дії чи бездіяльність ДБР можуть бути оскаржені в адміністративному порядку, що свідчить про існування підстав, у разі настання яких ДБР як юридична особа може бути суб'єктом також адміністративної відповідальності.

Відносно кримінальної відповідальності зауважимо, то зміст КК України уміщує Розділ XIV-1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб», яким передбачено перелік заходів, які застосовуються до юридичної особи у разі вчинення її уповноваженою особою або за дорученням чи наказом, за змовою та у співучасті, або інших шляхом злочину в інтересах такої юридичної особи [9]. Очевидно, що це положення стосується радше приватних юридичних осіб, а не державних органів, які хоча і є юридичними особами, але фінансуються за рахунок коштів державного бюджету.

Складовою юридичної відповідальності ДБР є також юридична відповідальність його керівництва. Відповідно до положень Регламенту реалізації повноважень Директора Державного бюро розслідувань від 02 березня 2018 року Директор ДБР несе відповідальність за діяльність та за неналежне виконання ДБР своїх повноважень згідно із Законом України «Про Державне бюро розслідувань» [10]. Проте ні регламент, ні Закон України «Про Державне бюро розслідувань», ні інший акт не регламентує види юридичної відповідальності, суб'єктом якої може бути Директор ДБР.

Така ж ситуація і з визначенням видів юридичної відповідальності працівників ДБР, які відповідно до ст. 21 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» самостійно приймають рішення і за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть відповідальність згідно із законом.

Згідно зі ст. 14 вищевказаного нормативного акта працівниками ДБР є особи рядового і начальницького складу, державні службовці та працівники, які уклали трудовий договір із бюро. Тобто фактично працівники ДБР є загальними і спеціальними суб'єктами юридичної відповідальності.

Зокрема, спеціальними суб'єктами юридичної відповідальності є співробітники ДБР - державні службовці. Своєю чергою, Закон України

«Про державну службу» (ст. 3) [11] зауважує, що його норми поширюють свою дію на осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів, яким присвоюються спеціальні звання, що дає нам підстави відносити працівників ДБР, які належать до рядового та начальницького складу, до спеціальних суб'єктів юридичної відповідальності, а працівників, які уклали трудовий договір, до загальних суб'єктів.

Загалом класифікація суб'єктів юридичної відповідальності не випадкова, що обумовлено специфікою відносин, які виникають через притягнення спеціального суб'єкта до юридичної відповідальності.

Зауважимо, що працівники ДБР є суб'єктами дисциплінарної відповідальності, що настає за скоєння дисциплінарних проступків, які завдають шкоди внутрішньому порядку діяльності підприємств, установ, організацій. Але дисциплінарна відповідальність державних службовців відрізняється від дисциплінарної відповідальності працівників за трудовим договором, оскільки загальні підстави, порядок накладення дисциплінарного стягнення та їх види визначаються трудовим, а не адміністративним законодавством.

Отже, державні службовці ДБР є суб'єктами спеціальної дисциплінарної відповідальності, що є окремим видом дисциплінарної відповідальності чітко визначених суб'єктів, які за вчинений дисциплінарний проступок у межах спеціальних нормативних актів можуть залучатися до більш жорстких заходів дисциплінарного впливу з особливим порядком накладення й оскарження дисциплінарних стягнень [12, с. 102].

Зміст Закону України «Про Державне бюро розслідувань» свідчить, що питання про застосування дисциплінарних стягнень до співробітників ДБР вирішується Дисциплінарною комісією у складі п'яти осіб. Проте на сьогодні відсутній Дисциплінарний статут ДБР, що унеможливує зрозуміти підстави та особливості притягнення його співробітників до дисциплінарної відповідальності. Оскільки Дисциплінарний статут ДБР не має суперечити положенням Закону України «Про державну службу», вважаємо за доцільне наголосити на існуванні таких дисциплінарних стягнень як: зауваження; догана; попередження про неповну службу відповідність; звільнення з посади державної служби тощо.

Ще одним видом юридичної відповідальності співробітників ДБР є адміністративна відповідальність, яка є особливим видом юридичної відповідальності, що має публічний державно-обов'язковий характер та полягає в застосуванні органами адміністративної юрисдикції до осіб, які вчинили адміністративне правопорушення, адміністративних стягнень у порядку, установленому нормами адміністративного права [13, с. 19].

Що ж до специфіки адміністративної відповідальності працівників правоохоронних органів, зокрема ДБР, то погодимося з В. Литвиненком, який виділяє дві ознаки адміністративної відповідальності таких суб'єктів: а) спеціальний суб'єктний склад; б) обмежений перелік підстав для притягнення до адміністративної відповідальності, якими є адміністративні правопорушення [14, с. 103]. Зокрема, перелік підстав, за якими співробітники правоохоронних органів України, зокрема ДБР, несуть

адміністративну відповідальність на загальних підставах визначено в ст. 15 КУпАП, серед яких адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією (статті 172-4 -172-9¹ КУпАП) [7].

Попри те, що співробітники ДБР у деяких випадках несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах, до них не можуть застосовуватися такі види стягнень, як громадські роботи, виправні роботи і адміністративний арешт [7].

У Законі України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року встановлено також необхідність притягнення особи до дисциплінарної відповідальності, якщо до особи, яка скоїла корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, судом не застосовано покарання або не накладено стягнення у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави чи місцевого самоврядування, чи такою, що до неї привіряється [15].

З огляду на зміст зазначених положень законодавства України в усіх випадках, крім наведених у ст. 15 КУпАП, до співробітників ДБР за скоєні ними адміністративні правопорушення застосовуються стягнення у спеціальному порядку. Хоча на думку В. Литвиненка, до якої ми також схилиємось, на сьогодні цілком виправданим є розгляд питання про повне вилучення ст. 15 КУпАП – норми, що дає змогу посадовим особам правоохоронних органів уникати адміністративної відповідальності за більшість скоєних правопорушень, передбачених КУпАП [14, с. 104].

З усіх видів юридичної відповідальності найсуворішою є кримінальна, зміст якої полягає не тільки в тому, що особа, визнана судом такою, яка вчинила заборонене кримінальним законом суспільно небезпечне діяння, має нести відповідальність за це в спосіб застосування до неї заходів морального, матеріального та фізичного характеру, а й у тому, щоб була відновлена справедливість, через відшкодування в повному обсязі моральної та матеріальної шкоди, завданої фізичним та юридичним особам діями або бездіяльністю, визнаними судом злочинними [16, с. 19].

Аналізуючи кримінальні правопорушення, суб'єктом яких є державний службовець ДБР, виділимо умовно такі групи зазначених злочинів:

1) злочини, пов'язані з неналежним виконанням службових повноважень: «Зловживання владою або службовим становищем» (ст. 364); «Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу» (ст. 365); «Службове підроблення» (ст. 366); «Службова недбалість» (ст. 367); «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою» (ст. 371); «Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності» (ст. 372); «Порушення права на захист» (ст. 374); «Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист» (ст. 380); «Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист» (ст. 381); «Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування» (ст. 387);

2) корупційні злочини: «Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою» (ст. 368); «Незаконне збагачення» (ст. 368²); «Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі» (ст. 369); «Провокація підкупу» (ст. 370) тощо.

Звісно, що цей перелік не є вичерпним, скажімо, у розділі «Злочини проти правосуддя» можна ще знайти злочини, суб'єктом яких є службовці ДБР.

У контексті кримінальної відповідальності звернемо увагу на підслідність злочинів, скоєних співробітниками ДБР. Зміст ст. 216 КПК України, яка визначає підслідність органів досудового розслідування, не дає відповіді на зазначене питання. Директор ДБР також відсутній у переліку суб'єктів злочинів, розслідування за якими здійснюється органами НАБУ. Хоча є підстави припускати, що кримінальні правопорушення, учинені Директором ДБР все-таки підслідні НАБУ, оскільки ч. 5 ст. 216 КПК України до підслідності НАБУ відносить злочини, учинені державним службовцем, посада якого належить до категорії «А». Тоді як Закон України «Про державну службу» до переліку цієї категорії посад відносить керівників центральних органів виконавчої влади, які не є членами уряду, а ст. 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» визначає його як центральний орган виконавчої влади.

Очевидно, що така позиція потребує конкретизації, оскільки з прийняттям Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року доцільно було внести зміни до КПК України та віднести злочини, скоєні працівниками ДБР, до підслідності конкретного правоохоронного органу.

Висновки. Юридична відповідальність ДБР є важливим елементом його адміністративно-правового статусу, що охоплює: юридичну відповідальність ДБР як юридичної особи, юридичну відповідальність керівництва ДБР, юридичну відповідальність працівників ДБР. Але питання юридичної відповідальності ДБР належно не врегульовано. По-перше, у Законі України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 відсутній перелік видів юридичної відповідальності, суб'єктами яких є керівництво та співробітники ДБР. А тому вважаємо за доцільне доповнити статтю 21 вказаного нормативного акта таким положенням: «Працівники Державного бюро розслідувань України за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність». По-друге, потребує уточнення питання дисциплінарної відповідальності співробітників ДБР, зокрема нагальним є прийняття Дисциплінарного статуту Державного бюро розслідувань. По-третє, треба закріпити в ст. 216 КПК України до підслідності якого правоохоронного органу належать злочини, скоєні співробітниками ДБР. Усунення цих недоліків законодавства, яке регламентує діяльність ДБР, дасть змогу усунути прогалини у частині його юридичної відповідальності.

Використані джерела:

1. Сердюк І. А. Методологічний аналіз сучасних інтерпретацій поняття «юридична відповідальність». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 1. С. 30–35.

2. Гриценко В. Г. Види юридичної відповідальності правоохоронних органів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 29. Ч. 2. Т. 4/1. С. 16–20.
3. Черней А. В. Адміністративна відповідальність під час здійснення державних закупівель: дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.07. Запоріжжя. 2015. 189 с.
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 6. Ст. 55.
5. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 1. Ст. 1.
6. Римарчук Р. М. Підстава та умови цивільно-правової відповідальності за шкоду, заподіяну державними органами та їхніми посадовими особами. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2016. № 845. С. 308–314.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст.1122.
8. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–37. Ст. 446.
9. Кримінальний кодекс України: Закон України від 07.12.1984. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
10. Регламент реалізації повноважень Директора Державного бюро розслідувань: Наказ Директора Державного бюро розслідувань від 02.03.2018. URL: <https://dbr.gov.ua/normativno-pravovi-akti> (дата звернення : 15.09.2018).
11. Про державну службу України: Закон України від 10.12.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
12. Вапнярчук Н. М. Актуальні питання дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні. *Форум права*. 2009. № 3. С. 100–104.
13. Заяць Р. Я. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. №. 8. С. 17–20.
14. Литвиненко В. І. Юридична відповідальність посадових осіб правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції в Україні. *Право та інновації*. 2015. № 4 (12). С. 102–109.
15. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
16. Головін А. С. Кримінальна відповідальність в контексті сучасних тенденцій відправлення правосуддя. *Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність: міжн. науково-практ. конф.*; редкол.: В. Я. Тацій, В. І. Борисов та ін. Харків: Право. 2012. С. 14–25.

Стаття надійшла до редколегії 15.10.2018

Моисеев М. С. Юридическая ответственность в структуре административно-правового статуса Государственного бюро расследований Украины

В статье исследованы особенности юридической ответственности как элемента административно-правового статуса Государственного бюро расследований Украины, определены недостатки ее правового регулирования и соответственно предложены направления их устранения. Определено, что юридическая ответственность Государственного бюро расследований Украины является

комплексной составляющей ее статуса и охватывает юридическую ответственность Государственного бюро расследований Украины как юридического лица, его руководства и сотрудников. В связи с чем раскрыта специфика дисциплинарной, гражданско-правовой, административной и уголовной ответственности в деятельности Государственного бюро расследований Украины.

Ключевые слова: Государственное бюро расследований Украины, административно-правовой статус, юридическая ответственность.

Moisieiev M. Legal Responsibility in the Structure of the Administrative and Legal Status of the State Bureau of Investigation of Ukraine

The article examines the features of legal responsibility as an element of the administrative and legal status of the State Bureau of Investigation of Ukraine, identifies the shortcomings of its legal regulation and, accordingly, suggests ways to eliminate them.

The essence of legal responsibility in accordance with existing approaches in the scientific doctrine is found out. It is determined that the legal responsibility of the State Bureau of Investigation of Ukraine is a complex component of its status and covers the legal responsibility of the State Bureau of Investigation of Ukraine as a legal entity, its management and employees.

In this connection, it is determined that the State Bureau of Investigation of Ukraine as a legal entity is the subject of civil liability according to Civil Code of Ukraine and administrative liability in cases defined by the Code of Administrative Justice of Ukraine. It is concluded that there is no list of types of responsibility of the management of the State Bureau of Investigation of Ukraine for its activities. It was revealed the specifics of disciplinary, civil, administrative and criminal responsibility of employees of the State Bureau of Investigation of Ukraine.

It is proposed to supplement Article 21 of the Law of Ukraine "On the State Bureau of Investigations" with a list of types of legal liability, whose subjects are employees of the State Bureau of Investigation of Ukraine, as well as Article 216 of the Criminal Procedural Code of Ukraine concerning the investigation of crimes committed by employees of the State Bureau of Investigation of Ukraine.

Keywords: State Bureau of Investigation of Ukraine, administrative and legal status, legal responsibility.

УДК 342.729+343.344

М. А. Самбор

ВІДСУТНІСТЬ ЗБРОЇ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ДЛЯ БЕЗПЕРЕШКОДНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

У статті досліджено «відсутність зброї» як ознака права на мирні зібрання. Досліджено загальноприйняте лінгвістичне розуміння поняття «зброя», а також нормативно закріплені поняття «зброя» у підзаконних нормативно-правових актах. На підставі аналізу поняття «зброя» та його співставлення з умовами здійснення права на мирні зібрання сформульовано складові елементи такої ознаки права на мирні зібрання, як «відсутність зброї».

Ключові слова: право на мирні зібрання, ознака, зброя, відсутність зброї.

Постановка проблеми. У сучасному світі права й свободи людини та громадянина є визначальними пріоритетами діяльності держав, міждержавних об'єднань, а також інших суб'єктів правовідносин. Ефективне

© Самбор М. А., 2018